0125-0136- SS Telesphorus - Decretum de Ieiunio Septem Ebdomadarum ante Pascha

O93, f. 11va; N442, f. 31rb; V630, f. 31va; I83, f. 64vb; VD38, f. 58rb; SG670, p. 107b; P9629, f. 7r

[1]INCIPIT[2] EPISTOLA TELESPHORI[3] PAPAE DE IEIUNIO SEPTEM EBDOMADARUM[4] ANTE PASCHA ET DE MISSARUM CELEBRATIONE IN NOCTE SANCTA NATALIS DOMINI ET, QUO TEMPORE ALIIS DIEBUS MISSAE[5] CELEBRENTUR[6], ET DE EPISCOPORUM DEFENSIONE[7].

Carissimis fratribus et dilectissimis episcopis Telesphorus[8] Romanae urbis archiepiscopus salutem in domino.
Credimus <I83, f. 65ra> sanctam <SG670, p. 108a> fidem vestram in apostolorum[9] eruditione <VD38, f. 58va> fundatam hanc <V630, f. 31vb> tenere et hanc populis[10] universis exponere, quae[11] videlicet a constitutis apostolorum eorumque successorum nulla ratione dissentit[12] [13], per quos iustum est ceteros erudiri.
Quapropter cognoscite a nobis et cunctis episcopis in hanc sanctam et[14] apostolicam sedem congregatis statutum esse, ut septem ebdomadas plenas ante sanctum pascha omnes clerici in sorte domini vocati a carne ieiunent, quia, sicut discreta[15] [16] debet esse vita clericorum a laicorum conversatione, ita et in[17] ieiunio debet fieri discretio.
Et sicut laici et[18] saeculares homines nolunt eos recipere in[19] accusationibus et infamationibus suis, ita nec clerici debent eos recipere[20] in impulsationibus suis[21], <N442, f. 31va> quoniam in omnibus discreta debet semper[22] esse et segregata vita et conversatio clericorum a[23] saecularium <O93, f. 11vb> laicorum. Et sicut hi amplius sunt applicati divinis cultibus[24] et familiares domini dicuntur salvatoris, ita moribus et conversatione <SG670, p. 108b> atque sanctitate debent esse distincti.
Has[25] ergo septem ebdomadas omnes clerici a carne et deliciis ieiunent, et hymnis et[26] vigiliis atque orationibus[27] <I83, f. 65rb> domino inhaerere[28] die noctuque studeant.
Nocte[29] vero sancta nativitatis domini salvatoris missas celebrent et hymnum angelicum in eis sollemniter[30] decantent, quoniam et[31] eadem nocte ab angelo pastoribus[32] est nuntiatus, sicut ipsa veritas testatur dicens: <VD38, f. 58vb> Pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra[33] gregem suum. Et[34] ecce angelus domini stetit iuxta illos et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere, ecce enim evangelizo vobis <P9629, f. 7v> gaudi[um magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie salvator, qui est Christus dominus, in civitate David. Et hoc vobis sign]um: Invenieti[s[35] infantem pannis involutum et positum in praesepio. Et subito <SG670, p. 109a> facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium deum] et dicentium: [Gloria in altissimis deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

O93; V630; P9629; N442; I83; VD38	SG670
Ceterum considerat impius iustum et quae]rit, ut occidat eum. Dominus non [derelinquet[36] eum in manus eius, et non condemnabit eum, cum iudicabitur illi. Exspecta dominum] et custodi viam[37] eius, et <I83, f. 65va> exaltabit te, ut posside[as terram, cum interibunt impii, videbis[38]. Vidi impium robustum[39] et] fortissimum[40] sicut indigenam virentem et transivi, et ecce non erat, et quaesivi eum, [et non est inventus[41]. Custodi sim]plicitatem et vide rectum, quia[42] erit in extremum[43] viro pax. Praevaricatores autem interibunt pariter, [et novissimum] @@@ 3:59 impiorum peribit[44]. Salus autem iustorum a domino, fortitudo eorum in tempore tribulationis, et auxiliabitur eis dominus et salvabit eos, eripiet <VD38, f. 59ra> eos ab impiis et salvabit eos, quia[45] speraverunt[46] in eum[47]. Et alibi: Quid gloriaris in malicia, <V630, f. 32ra> potens[48]? Misericordia[49] dei tota die. Insidias[50] cogitavit lingua tua quasi novacula acuta faciens dolum. Dilexisti maliciam magis[51] quam bonum, mendacium magis quam loqui iustitiam. Dilexisti omnia verba ad devorandum, lingua dolosa, sed deus destruet te in sempiternum, terrebit et evellet te de tabernaculo et eradicabit te de terra viventium, et videbunt iusti et timebunt <I83, f. 65vb> et super eum ridebunt. Ecce vir, qui non posuit deum fortitudinem suam, sed speravit in multitudine[52] divitiae[53] [54] suae[55], confortatus <N442, f. 31vb> est in[56] insidiis[57] suis.	

Ego autem sicut oliva virens in domo dei, speravi in misericordia dei, in saeculum et in aeternum. Confitebor tibi in saeculum, quoniam[58] fecisti, et exspectabo nomen tuum, quoniam[59] bonum in conspectu misericordium[60] [61] tuorum.	

Reliquis[62] enim[63] temporibus missarum celebrationes ante horam diei[64] tertiam minime sunt[65] celebrandae, quia[66] [67] eadem hora et dominus crucifixus et super apostolos spiritus sanctus descendisse legitur. Ab[68] episcopis autem[69] idem[70] angelicus hymnus pro tempo<VD38, f. 59rb>re et[71] loco in missarum solemniis celebrandus[72] est atque solemniter recitandus.

Ipsi[73] enim, qui proprio ore corpus domini conficiunt[74] [75], ab omnibus[76] oboediendi et timendi[77] et non dilacerandi[78] aut detrahendi, quia[79] [80], a quibus se domini populus benedici[81], salvari et instrui cupit, nullatenus eos debet arguere, nec vulgus[82] in eorum accusatio<I83, f. 66ra>ne[83] suscipi. Populus enim ab eis docendus est et corripiendus, non ipsi ab eo, quia non est discipulus super magistrum. Nullo modo igitur <SG670, p. 109b> domini pontifices et reliqui sacerdotes, quibus domini commissa[84] est plebs[85], rite[86] populum possunt corrigere, si deceptionis se cognoverint[87] laqueo infestari[88]. Unde[89] iustum est omnes in[90] universo[91] orbe doctores legis ea, quae legis sunt, sapere, et non sacerdotes domini labiis suis aut quibuslibet machinationibus[92] maculare[93], dum ipsos disponunt[94] aut cupiunt maculare, potius[95] seipsos maculant et vulnerant. Dei ergo ordinationem accusat[96], qua[97] constituuntur, qui sacerdotes accusat[98] vel damnari[99] cupit[100], a quibus se omnes fideles cavere debent, quia non solum, qui faciunt, sed[101], qui consentiunt facientibus, rei sunt. Christus enim filius[102] dei dominus[103] noster humano generi salutem[104] <VD38, f. 59va> condonans plenam de nobis ait: Qui vos recipit, me recipit, et qui vos spernit, me spernit. Si ergo dominus in eis recipitur[105] et reicitur[106] [107], <O93, f. 12ra> procul dubio ipsius sunt, qui in eis rei<SG670, p. 110a>citur vel suscipitur[108]. Et tu, quis[109] es, qui <I83, f. 66rb> iudicas servum[110] alienum? Procul dubio transgressor es legis dei et apostolorum atque prophetarum, et non solum harum[111], sed etiam humanarum. Omnes[112] enim leges tam divinae quam et humanae alienum servum iudicare prohibent. Quid, putas, erit de te, cum transgressores et conculcatores[113] legis <V630, f. 32rb> dei damnabuntur? Profecto et tu damnaberis, quia postposuisti mandatum dei et tuam adimplesti voluntatem, quoniam sicut digni sunt, qui mandata[114] dei adimplent atque custodiunt, ita rei et digni sunt morte, qui ea postponunt[115] [116] et in vanum[117] ducunt[118]. Est enim[119] in[120] apostolicis scriptum institutis: Alterius vitam nemo laceret[121] et de malo alieno os suum non coinquinet.

Accusatores[122] vero et accusationes, quas leges saeculi non admittunt, et nos submovemus[123], et[124] accusatori omni[125] non credi decernimus[126], qui absente adversario causam <SG670, p. 110b> suggesserit[127] [128] ante <N442, f. 32ra> utriusque[129] partis iustam discussionem[130]. Nec hi, qui non sunt idonei, suscipiantur ad accusationem, et om<I83, f. 66va>nes, qui adversus patres armantur[131], infames[132] esse censemus[133]. Patres enim omnes venerandi sunt, non respuendi aut[134] insidiandi[135]. Hi[136] vero, qui cum inimicis morantur aut, qui suspecti habentur, minime recipiantur, quia eorum aemulatio[137] lacerat etiam innocentes. Hunc murum firmissimum statuerunt patres nostri, et nos cum eis contra persecutores vestros, ut[138] hoc remedio eorum[139] pellantur[140] machinamenta[141], et[142] vos sanctiores et securiores famulari[143] [144] mereamini vestro salva<P9629, f. 8r> [145][tori.

O93; V630; P9629; N442; I83; VD38	SG670, p. 110b Ceterum considerat impius iustum et quaerit, ut occidat eum. Dominus non derelinquet[146] eum in manus eius, et non condemnabit eum, cum iudicabitur illi. Exspecta dominum et custodi viam[147] eius, et <I83, f. 65va> exaltabit te, ut possideas terram, cum interibunt impii, videbis[148]. Vidi impi<SG670, p. 111a>um robustum[149] et fortissimum[150] sicut indigenam virentem et transivi, et ecce non erat, et quaesivi eum, et non est inventus[151]. Custodi simplicitatem et vide rectum, quia erit in extremum[152] viro pax. Praevaricatores autem[153] interibunt pariter, et novissimum impiorum peribit[154]. Salus autem iustorum a domino, fortitudo eorum in tempore tribulationis, et auxiliabitur eis dominus et salvabit eos[155], eripiet <VD38, f. 59ra> eos ab impiis et salvabit eos, quia speraverunt[156] in eum[157]. Et alibi: Quid gloriaris in malicia, <V630, f. 32ra> potens[158]? Misericordia[159] dei tota die. Insidias[160] cogitavit lingua tua quasi novacula acuta[161] faciens dolum. Dilexisti maliciam

	magis[162] quam bonum, mendacium magis quam loqui iustitiam. Dilexisti omnia verba ad devorandum, lingua dolosa, sed deus destruet te in sempiternum, terrebit et evellet te de tabernaculo et eradicabit te de terra viventium, et videbunt iusti et timebunt <I83, f. 65vb> et super eum ridebunt. Ecce vir, <SG670, p. 111b> qui non posuit deum fortitudinem suam, sed speravit in multitudine[163] divitiae[164] [165] suae[166], confortatus <N442, f. 31vb> est in[167] insidiis[168] suis. Ego autem sicut oliva virens in domo dei, speravi in misericordia dei, in saeculum et in aeternum. Confitebor tibi in saeculum, quoniam[169] fecisti, et exspectabo nomen tuum, quoniam[170] bonum in conspectu misericordium[171] [172] tuorum.

De talibus enim insidiatoribus et accusatoribus servorum suorum loquitur dominus per prophetam dicens: Os tuum misisti ad maliciam et lingua tua concinnabat dolum, sedens adversus fratrem tuum loquebaris, in filium matris tuae fabricaveris[173] opprobrium. Haec fecisti et tacui, existimasti futurum[174] me similem tui? Arguam te et proponam[175] ante oculos tuos. Intellegite haec, qui obliviscimini deum, ne forte rapiam[176] et non sit, qui liberet. Languentes[177] autem in isto conamine[178] notan<I83, f. 66vb>di sunt et[179] a talibus repellendi. Tales enim membra <SG670, p. 112a> sunt diaboli, qui sursum atque deorsum pervolans quaerit, quos possit occidere[180], quos possit separare, quos possit devorare. Propter quam rem vigilandum est et armis caelestibus sumus muniendi[181], ne in eius compedibus[182] [183] incidamus[184] aut eius foveis[185] illaqueemur[186] [187]. Decet enim in talibus causis hoc maxime provideri[188], ut sine strepitu[189] concertationum[190] <VD38, f. 60ra> et caritas custodiatur et veritas defendatur, atque innocentes et[191] domini ministri illaesi[192] liberentur. De bonis ergo et legem domini custodientibus fratribusque adiuvantibus et non nocentibus sed supportantibus[193] ait[194] per prophetam dominus: Non sedi cum viris vanitatis et cum superbis non ingrediar[195]. Odivi ecclesiam pessimorum et cum impiis non sedebo. <VD38, f. 60rb> Lavabo in innocentia[196] palmas meas, et circumibo[197] altare[198] tuum, domine, ut clara voce praedicem laudem[199] et narrem omnia mirabilia tua. Domine, dilexi habitaculum domus tuae et locum tabernaculi <V630, f. 32va> glo<SG670, p. 112b>riae tuae, ne apponas[200] [201] cum peccatoribus a<I83, f. 67ra>nimam meam[202], et cum viris[203] sanguinum vitam meam, in quorum manibus scelus[204] et dextera eorum repleta est muneribus[205]. Ego autem in simplicitate mea gradiar, redime[206] me et miserere[207] mei. Pes meus stetit in recto[208], in ecclesiis benedicam domino.
Concordent igitur cum omnibus dei sacerdotibus haec[209] caritatis sententiae[210], in quibus vos fixos et firmos exsistere iudicamus[211]. Deus vos incolumes[212] custodiat[213], filii carissimi.

Data XV Kal. Martii, Antonio[214] et Martio[215] vv. cc[216]. conss.]

O93, f. 12ra; N442, f. 32 ra; V630, f. 32va; I83, f. 67ra; VD38, f. 60ra; SG670, p. 112b

1 In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet
2 *Überschrift*] EPISTOLA TELESPHORI PAPAE QUOD CLERICI VII EBDOMADAS ANTE PASCHA A CARNIBUS ABSTINERE DEBEANT ET UT IN NOCTE NATALIS DOMINI MISSA CELEBRETUR ET QUANDO YMNUS ANGELICUS DICI DEBEAT UTQUE HORA TERTIA SEMPER MISSAE FIANT ET QUALES PERSONAE AD ACCUSATIONEM SINT ADMITTENDAE
3 TALEFORI *VD38*
4 EBDOMARUM *P9629*
5 MISSA *VD38*
6 CAELEBRANTUR *I83;* CELEBRENT *VD38*
7 DEFENSIONE] DEFENSIONE DECRETA TELESPHORI *V630; P9629*
8 talesforus *VD38*
9 apostolorum eruditione *korr. aus* eruditione apostolorum *O93*
10 populis universis exponere *korr. aus* populis *P9629*
11 qui *SG670*
12 *am Rande* discordat *VD38*
13 dissentiunt *SG670*
14 et *fehlt SG670*
15 *am Rande* divisa *VD38*

16 decreta *P9629*
17 in *fehlt I83*
18 et *fehlt V630*
19 in accusationibus et infamationibus suis, ita nec clerici debent eos recipere *fehlt I83; VD38; SG670*
20 recipere in *korr. aus* recipere *O93*
21 suis *fehlt V630*
22 semper esse] esse semper *I83*
23 ac *V630*
24 *am Rande* servitiis *VD38*
25 *am Rande* Qualiter ordo clericorum domino sit serviendus *I83*
26 ac *VD38*
27 orationibus domino *korr. aus* orationibus *V630*
28 *am Rande* coniungi *VD38*
29 *am Rande* Ut sancta domini salvatoris nocte missa celebretur et ut gloria in excelsis deo cantetur *I83*
30 *am Rande* festive honorifice *VD38*
31 et *fehlt SG670*
32 pastoribus] pastoribus ipse *korr. aus* pastoribus *SG670*
33 super *V630*
34 Et *fehlt I83*
35 *am Rande* Hic respice in sequenti pagina et lege Reliquis enim temporibus usque famulari mereamini vestro salvatori *P9629*
36 derelinquat *VD38*
37 vias *V630; P9629*
38 videbunt *VD38*
39 *am Rande* fortem *VD38*
40 fortis *VD38*
41 inventus *korr. aus* inventus locus *VD38*
42 quia *korr. aus* qu *P9629*
43 extremum *korr. aus* extremo *P9629;* extremo *VD38*
44 peribunt *I83*
45 quias *P9629*
46 speraverunt *korr. aus* sperunt *N442*
47 eo *N442*
48 potens Misericordia dei] potens *korr. aus* potens misericordia dei *P9629*
49 Misericordia dei tota die *fehlt I83*
50 Indias *VD38*
51 magis quam bonum] super benignitatem *I83*
52 multitudinem *I83*
53 misericordiae *V630*
54 divitiae suae] divitiarum suarum *I83*
55 suarum *VD38*
56 in insidiis] divitiis *V630*
57 divitiis *V630*
58 quia *I83*
59 quoniam bonum *fehlt VD38*
60 *am Rande* hoc est sanctorum quia die imitantur misericordiam *VD38*
61 misercordium tuorum] misericordiarum tuarum *korr. aus* misericordium tuorum *P9629; SG670;* misercordiarum tuarum *I83*
62 *am Rande* Item de episcopis non urguendis aut acusandis a populo et de tempore misse *P9629; am Rande* Ante horam diei tertiam missa non sit celebranda *I83;* Quod ante horam tertiam missam dominicis diebus missas non sint celebrande *VD38*
63 autem *SG670*
64 diei *korr. aus* die *O93;* die *VD38*
65 sunt *fehlt I83; VD38*
66 *am Rande* De sacerdotibus a vulgo non iudicandis *I83*
67 quia *korr. aus* qui *V630*
68 *Vor* Ab *Rubrik* DE EPISCOPIS NON ARGUENDIS A POPULO *VD38*
69 autem *fehlt VD38*
70 idem *korr. aus* ide *VD38*
71 et] et in *SG670*

72 celebrandus est atque solemniter recitandus] est recitandus *korr. aus* recitandus *SG670*
73 *am Rande* De episcopis non arguendis a populo *N442*
74 *am Rande* consecrantur *VD38*
75 conficiunt ab omnibus *korr. aus* conficiunt *V630*
76 omnibus] omnibus sunt *O93; P9629*
77 timendi] timendi sunt *SG670*
78 dilacerandi] dilacerandi sunt *VD38*
79 *am Rande* De sacerdotibus a vulgo non iudicandis *I83*
80 *am Rande* Item de episcopis non arguendis qui accusanda populus non audeat *O93*
81 benedici] benedici et *N442; I83; VD38; SG670*
82 *am Rande* vulgus dicitur rustica multitudo *VD38*
83 accusationem *VD38*
84 commissa est *korr. aus* commisse *O93*
85 ples *P9629*
86 *am Rande* recte *VD38*
87 cognoverunt *V630;* agnoverint *VD38*
88 *am Rande* persequi *VD38*
89 *am Rande* Doctores legis que legis sunt sapere non sacerdotes dei molestare *I83;* Quod episcopi et reliqui domini sacerdotes nullatenus argui a populo nec a vulgo debeat accusari *VD38*
90 in *fehlt V630; I83*
91 universo *korr. aus* uno *P9629*
92 *interlinear* malignis et insidiosis dispositioniobus *VD38*
93 maculari *I83*; maculare] maculare Quia *SG670*
94 disponunt *korr. aus* ponunt *V630*
95 potius *korr. aus* potios *O93*
96 accusant *I83; SG670*
97 qua constituuntur qui] qui eos qui ab eo constituuntur *korr. aus* quia constituuntur qui *V630;* qua constituuntur *fehlt VD38;* qui constitutos sibi *SG670*
98 accusant *SG670*
99 damnare *I83; VD38; SG670*
100 cupiunt *SG670*
101 sed] sed etiam *SG670*
102 filius dei] dei filius *I83; SG670*
103 deus *I83; SG670*
104 salutem *korr. aus* saluti *O93*
105 respicitur *P9629*
106 *am Rande* repellitur *VD38*
107 reicitur *korr. aus* recitur *V630*
108 suspicitur *I83*
109 qui *O93*
110 servum alienum] alienum servum *I83; SG670*
111 *am Rande* subauditur legum *VD38*
112 *am Rande* Alienum servum non esse iudicandum *I83*
113 *am Rande* contemptores *VD38*
114 mandatum *V630*
115 *am Rande* dispiciunt *VD38*
116 proponunt *O93;* postponunt *korr. aus* proponunt *V630*
117 vanam *korr. aus* nam *O93*
118 ducunt *korr. aus* dicunt *O93;* dicunt *VD38*
119 enim *fehlt V630*
120 in] et in *korr. aus* et *SG670*
121 *am Rande* detrahat *VD38*
122 *am Rande* Ne ansens acusetur et qui accusari non possunt *P9629; am Rande* De absente accusato *I83*
123 *am Rande* removemus *VD38*
124 et *fehlt SG670*
125 omnino *V630; I83; SG670*
126 *am Rande* iudicamus *VD38*
127 *am Rande* denunciaverit *VD38*
128 suggesserit *korr. aus* gesserit *O93*
129 utriusque *korr. aus* utrius *O93*

130 *am Rande* inquisitionem *VD38*
131 armantor *I83*
132 *am Rande* turpes repraehensibiles indigni ad accusationem *VD38*
133 *am Rande* iudicamus *VD38*
134 ac *SG670*
135 *am Rande* insidiis affligendi *VD38*
136 *am Rande* De suspectis *I83*
137 *am Rande* invidia *VD38*
138 ut *fehlt SG670*
139 eorum *fehlt V630*
140 *am Rande* repellantur *VD38*
141 *am Rande* fraudes insidie *VD38*
142 ut *korr. aus* et *SG670*
143 *am Rande* servire *VD38*
144 famulari *korr. aus* familiari *N442*
145 *In P9629 ist der Rest des Briefes wegen Blattverlustes nicht überliefert.*
146 derelinquat *VD38*
147 vias *V630*
148 videbunt *VD38*
149 *am Rande* fortem *VD38*
150 fortis *VD38*
151 inventus *korr. aus* inventus locus *VD38*
152 extremo *VD38*
153 autem *fehlt SG670*
154 peribunt *I83*
155 eos] eos et *SG670*
156 speraverunt *korr. aus* sperunt *N442*
157 eo *N442*
158 potens Misericordia dei *fehlt SG670*
159 Misericordia dei tota die *fehlt I83*
160 Indias *VD38*
161 acuta *korr. aus* tua *SG670*
162 magis quam bonum] super benignitatem *I83; SG670*
163 multitudinem *I83*
164 misericordiae *V630*
165 divitiae suae] divitiarum suarum *I83; SG670*
166 suarum *VD38*
167 in insidiis] divitiis *V630*
168 divitiis *V630*
169 quia *I83*
170 quoniam bonum *fehlt VD38*
171 *am Rande* hoc est sanctorum quia die imitantur misericordiam *VD38*
172 misercordium tuorum] misercordiarum tuarum *I83;* misericordium tuorum *korr. aus* misericordiarum tuarum *SG670*
173 fabricabaris *V630; VD38;* fabricabaris *korr. aus* fabricabaras *SG670*
174 futurum me *korr. aus* futurum *O93;* futurum me *korr. aus* me futurum *V630*
175 ponam *I83; VD38; SG670*
176 rapiat *korr. aus* rapiam *V630*
177 *am Rande* infirmantes *VD38*
178 *am Rande* labore certamine *VD38*
179 et a *korr. aus* et *O93*
180 occidere, quos possit separare, quos possit devorare *korr. aus* devorare *O93*
181 *interlinear* protegendi *VD38*
182 *am Rande* vincula *VD38*
183 compedes *VD38*
184 *interlinear* corruamus *VD38*
185 *interlinear* deceptionibus *VD38*
186 *am Rande* constringamur *VD38*
187 inlaqueemur *korr. aus* illaqueamur *V630;* illaqueamur *I83*
188 *interlinear* procurari *VD38*

189 *interlinear* sonitu *VD38*
190 *interlinear* certaminum *VD38*
191 et *fehlt I83*
192 *am Rande* salvi sine lesione *VD38*
193 *interlinear* sustinentibus *VD38*
194 ait *korr. aus* at *VD38*
195 egrediar *I83*
196 innocentiam *SG670*
197 circumdabo *SG670*
198 altere *I83*
199 laudem] laudem tuam *korr. aus* laudem *V630*
200 *am Rande* coniungas *VD38*
201 ponas *korr. aus* poenas *V630*
202 meam] meam meam *N442*
203 viri *VD38*
204 *am Rande* peccatum *VD38*
205 munebus *I83*
206 *am Rande* liberet *VD38*
207 misere *N442*
208 recto] via recta *V630;* directo *I83*
209 hae *V630; VD38; SG670*
210 sententia *I83*
211 iudicamus. Deus vos incolumes custodiat] iuvat *SG670*
212 *am Rande* sanos *VD38*
213 custidiat *I83*
214 antonino *I83*
215 Marco *V630*
216 claris *SG670*